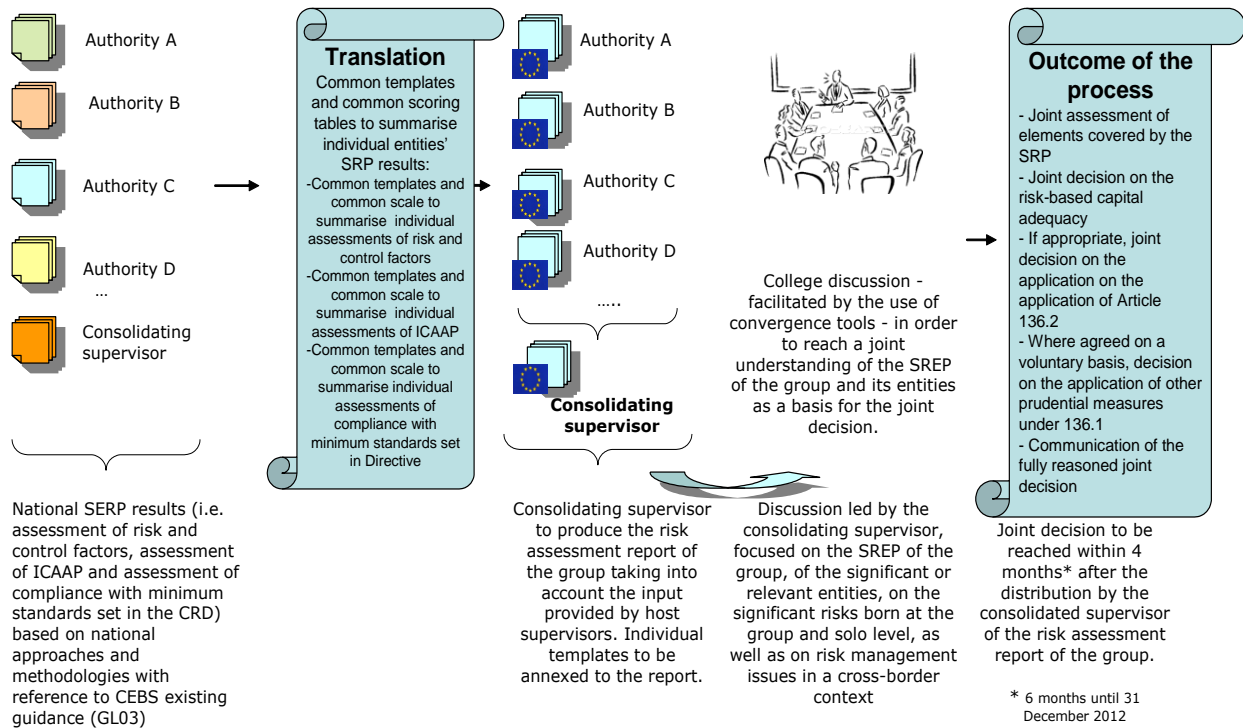

Közös döntés folyamata

A bankcsoportok felügyeleti kollégiumaiban végzendő közös kockázat elemzési és kockázat alapú tőke megfelelésre vonatkozó közös döntési folyamatot mutatja az alábbi ábra:

1. számú ábra

Közös kockázatértékelés

Kockázati profil (inherens kockázatok és kockázat kontroll) ¹

A konszolidáló és nemzeti felügyeleteknek el kell végezniük az egyedi intézményi, sub-konszolidált és konszolidált szintű kockázat elemzésüket (inherens kockázatok, kockázatmanagement és kockázatkontrollok). Az elemzésükről jelentést kell készíteni standardizált formában, minősítési besorolásokat adni a vizsgált kockázat típusokra és magyarázattal alátámasztani besorolási döntéseiket.

A CEBS által javasolt **kockázatértékelési területek:**

- intézmény/csoport kockázati profiljának összefoglaló áttekintése (erőségek, gyengeségek, jelentősebb kockázati változások)
- pénzügyi helyzet
- üzleti és kockázati stratégia, kockázati étvág/tolerancia, vállalat és belső irányítás,

¹ CEBS guidelines for joint assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process (SREP) and the joint decision regarding the capital adequacy of cross border groups (GL 39) _Chapter 2

- egyedi kockázati elemek (inherens és kockázatkontroll):
  - hitelkockázat,
  - értékpapírosításhoz kapcsolódó kockázat transzfer,
  - piaci kockázat,
  - működési kockázat,
  - likviditási kockázat,
  - koncentrációs kockázat²
  - kamat kockázat (nem kereskedési tevékenységből fakadó),
  - egyéb kockázatok

Javasolt a fenti kockázatok inherens és kockázat kontrolljának a különválasztása az értékelésnél és minősítésnél, de egyesített minősítési besorolás is alkalmazható, figyelembe véve a kollégiumi tagok eltérő kockázatértékelési rendszerét.

CEBS által javasolt **minősítési besorolási elvek** a kockázatok **inherens** besorolásához:

Minősítési kategória: 1.

Alacsony kockázati hatás a bankcsoport vagy intézmény prudens működésére³

Minősítési kategória: 2.

Közepesen-alacsony kockázati hatás a bankcsoport vagy intézmény prudens működésére. Mindazon által, egy kockázati változás aránylag gyorsan válthat ki jelentős hatást, így a kockázat(ok) vagy a gyengülést mutató folyamatok monitoringja szükséges.

Minősítési kategória: 3.

Közepesen-magas kockázati hatás a bankcsoport vagy intézmény prudens működésére. Az intézmény kockázatkezelési folyamata, kockázati kontrollja felügyeleti figyelmet igényel.

Minősítési kategória: 4.

Magas kockázati hatás a bankcsoport vagy intézmény prudens működésére. Az intézmény kockázatkezelési folyamata, kockázati kontrollja fokozott felügyeleti figyelmet igényel.

Felügyelet által alkalmazott minősítési kategóriák inherens kockázat esetében:

- 1- alacsony kockázat
- 2- mérsékelt
- 3- jelentős
- 4- magas

CEBS által javasolt **minősítési besorolási elvek** a **kockázat kontroll**⁴ besorolásokhoz:

Minősítési kategória: 1.

Magas szintű kockázatkezelési és kockázatkontroll rendszer. A kockázatkezelési és kontroll rendszer világosan megfogalmazott és kialakított, teljes mértékben igazodik az intézmény tevékenységeihez, azok jellemzőihez és komplexitásához.

² CEBS guidelines on the management of concentration risk under the supervisory review process (GL 31)

³ prudens működés alatt (CEBS iránymutatás szerint) például olyan elemeket értünk, melyek az intézmény jelenlegi és jövőbeni fizetőképességére, jövedelmezőségére, piaci hírnevére és megítélésére, likviditására, szervezetére befolyással bírnak.

⁴ CEBS High level principles for Risk Management (CP24)

Minősítési kategória: 2

Elfogadható szintű kockázatkezelési és kockázatkontroll rendszer. A kockázatkezelési és kontroll rendszer megfelelően meghatározott és kialakított, kielégítően igazodik az intézmény tevékenységeihez, azok jellemzőihez és komplexitásához.

Minősítési kategória: 3

A kockázatkezelési és kockázatkontroll rendszerben javulás, javítás szükséges. A kockázatok nem kielégítően kezeltek (mérsékeltek) és ellenőrzöttek, ezáltal túl magas a kockázatkezelés által le nem fedett kockázatok nagysága. A kockázatkezelési és kontroll rendszer alig kialakított és nem megfelelően igazodik az intézmény tevékenységéhez és komplexitásához.

Minősítési kategória: 4

A kockázatkezelés drasztikus és/vagy azonnali javítást igényel. A kockázatok nem vagy nem kielégítően kezeltek és gyenge a kockázat kontroll. A kockázatkezelési és kontroll rendszer sem kialakításában, sem működésében nem felel meg az intézmény tevékenységében és komplexitásában rejlő kockázatoknak.

Felügyelet által alkalmazott minősítési kategóriák a kockázati kontroll esetében:

- 1- erős
- 2- megfelelő
- 3- gyenge
- 4- nem megfelelő

A Felügyelet lehetővé teszi a + illetve – jel alkalmazását a kockázat pontosabb becsléséhez. A felügyelet által követett RAS a „Handbook for Group Risk Assessment and for filling out Risk Assessment Template” segédanyagban található (definíciók, elvárások).

A bankcsoport felügyeleti kollégiumaiban – melyet a konszolidáló felügyelet szervez, vezet, strukturál – meg tárgyalásra, közös értékelésre kerülnek a kockázati jelentések és minősítések.

A Felügyelet – mint home felügyelet – által kidolgozott, a CEBS ajánlásán alapuló kockázatértékelési területek:

- 1) Kockázati profil, üzleti modell, tevékenységek, piaci jelenlét
- 2) Stratégia, kockázati étvágy/tolerancia
- 3) Vállalat és belső irányítás
- 4) Pénzügyi helyzet (jövedelmezőség és tőke)
- 5) Hitelezési kockázat (beleértve a koncentrációs kockázatot)
- 6) Piaci kockázat (beleértve a kamatkockázatot)
- 7) Működési kockázat
- 8) Likviditási kockázat
- 9) Egyéb kockázatok (pl. reputációs)

Az 1)-4) kockázati elemek esetében a nettó kockázat megítélését kérik a host felügyeletektől. 5)-9) esetében 2010-ben elfogadtuk, ha csupán a nettó kockázatot tüntették fel, de kértük, hogy törekedjenek a kockázati tényező és a kockázati kontroll együttes értékelésére. Ez az esetek többségében megtörtént. 2011-től kezdődően 5-9 kockázati

elemek esetében már kötelező lesz mind a kockázati tényező, mind a kockázati kontrol értékelése.

A nemzetközi csoportok esetében a Felügyelet **az ICAAP felülvizsgálat** során az alábbi szempontokat tartja kiemelten fontosnak:

- milyen a leányvállalat és az anyavállalat közötti párbeszéd, mennyire tudatos a leányvállalatnál a belső tőkekövetelmény számítási módszerek alkalmazása: helyi szinten is elérhető-e részletes, alapos ismeretek a központilag alkalmazott módszerről,
- jól definiáltak-e a központi és helyi feladatok a belső tőkekövetelmény számítási rendszer alkalmazás során: minden részletre kiterjedő-e és konzisztens-e a kockázatok azonosítása, felmérése, értékelése,
- a csoport-szinten kidolgozott számítások eredményei mennyire jelennek meg a helyi szintű döntéshozatalban, belső irányításban, kockázatkezelésben.

A bankcsoport felügyeleti kollégiumaiban – melyet a konszolidáló felügyelet szervez, vezet, strukturál – meg tárgyalásra, közös értékelésre kerülnek az ICAAP jelentések és minősítések alapján:

- az ICAAP keretrendszere megfelelően tartalmazza-e a csoport releváns szereplőit, üzleti területeit, a jelenlegi és várható materiális kockázatokat mind csoport szinten, mind intézményi szinten illetve, hogy megfelel-e a CRD 123 paragrafusában írtaknak.
- melyek azok az intézményi folyamatok, módszerek valamint milyen mélységükben (az arányosság elvét figyelembe vételével), melyek elfogadható, átfogó, kockázatalapú, megfelelő pontosságú ICAAP eredményeket biztosítanak, mind kockázati elemenként mind összesítve.
- a gazdasági tőke modellt használó (főként nagy nemzetközi bankcsoportok) módszertana megfelelő minőségű, alkalmas-e a csoport különböző tagjára, a korrelációs és diverzifikációs hatások kezelésének konzervativizmusa, valamint a tőke allokáció mechanizmusa (kritériuma, technikája) a csoport tagok és üzleti tevékenységek között
- a stressz teszt⁵ eredményeken alapuló intézményi tőketervezést. Különös figyelemmel a stressz teszt programok alkalmazási területére, a sok áttételi mechanizmusára és stressz tesztek eredményeinek figyelembe vételét a kockázatkezelési rendszerben, folyamatokban (mind konszolidált, mind egyedi intézményi szinten).
- bankcsoport ICAAP-jének megfelelése irányítási szempontból (management involváltsága a belső tőkemegfelelés értékelési folyamatban, jelentési és döntési mechanizmusban, ellenőrzésben, felülvizsgálatok gyakoriságának elrendelése.)

A felügyeleti kollégium tagjainak - a kollégiumi dialógus során – közös elemzést, értékelést és véleményt kell kialakítani, a bankcsoportnál illetve annak tagjainál azonosított kockázati elemekre, a kockázatkezelés és kontroll mechanizmusok minőségére, melyek alapján megvilágosításra kerülnek a bankcsoport főbb kockázati kitétségeinek és belső kontroll folyamatainak főbb gyengeségei (summary table).

Ezen belül közös döntés szükséges:

---

⁵ CEBS revised guidelines on stress testing GL 32

- a főbb eltérésekre, melyek a bankcsoport által készített ICAAP eredményei és a felügyeleti értékelés között mutatkozik, különös tekintettel a tőke nagyságra (mind intézményi, mind konszolidált szinten)
- az ellenőrzési mechanizmusokban lévő, feltárt főbb hiányosságokra
- a diverzifikációs feltételezések érvényességére
- az intézmény/intézménycsoport által használt modellezési eljárásokban, módszerekben beazonosított hiányosságok.

Ha a csoport gazdasági tőkeszámítást alkalmaz, akkor a konszolidáló felügyelet koordinálásával a kollégium tagok értékelik azt, hogy a csoport-szinten alkalmazott módszertan egyedi intézményi szinten mennyire megfelelő, elfogadható-e a diverzifikációs hatás érvényesítése illetve a tőkeallokáció megfelelő-e.

Ahol a Felügyelet a konszolidáló felügyelet ott az egész folyamat lebonyolításáról ő gondoskodik:

- közös kockázatértékelési sablon⁶ és kitöltési útmutató elkészítése és a kollégiumi tagok általi elfogadtatása,
- a kockázatértékelési eljárás folyamatának kidolgozása és lebonyolítása (pl. határidők megadása)
  - a. az egyedi kockázatértékelések begyűjtése, a kollégiumi ülésen annak bemutatása és megvitatása
  - b. az előzetes konszolidált kockázatértékelés elkészítése és a kollégiumi ülésen történő bemutatása és megvitatása, a kockázati tényezők és a kontroll funkciók közös értékelése mind egyedi és csoport szinten (summary table)
  - c. a végleges konszolidált kockázatértékelési jelentés és az ahhoz kapcsolódó kollégiumi feladatok elfogadása
  - d. szükség esetén a kockázatértékelés eredményének bemutatása a Bankcsoport menedzsmentjének

CRD minimum követelményeknek való megfelelés

Bankcsoportok felügyeleti felülvizsgálata ki kell hogy terjedjen a CRD-ben lefektetett különböző típusú minimum követelményeknek való megfelelésre is. A közös döntés alapját képezik a bankcsoport tagjait felügyelő hatóságok által (egységes formátumban) készített jelentések, melyekben az alábbiak szerint értékelik a CRD-nek való megfelelést:

---

⁶ Common template for assessment risk factors and control factors

Table 8. ⁷ Common template to report assessments of compliance with the CRD requirements			
Entity:			
Topic	Material deficiencies identified	Measures taken or considered	Comments
Advanced approaches under Pillar 1			
Disclosure requirements			
Major deficiencies and observations	<i>Narrative information</i>		
Conclusions and explanations	<i>Narrative information</i>		

SREP lezárás

EU anyavállalattal rendelkező bankcsoport esetében a közös döntés keretében jóváhagyott „Summary information risk based capital-adequacy of XY Group” című táblázat jelenti a SREP áttekintő lapot.

Ha a Felügyelet a konszolidáló felügyeleti hatóság, akkor a folyamat végén az együtt döntés alapján határozatot hoz arról, hogy a csoport szavatolótőkéje összevont alapon megfelel-e a csoport pénzügyi helyzetének, kockázati profiljának, és amennyiben pótlólagos tőkekövetelmény előírására kerül sor, annak mértékéről összevont alapon vagy a csoport tagjára nézve. Ha a hatóságok a határozatot négy hónapon belül nem hozzák meg, azt a leányvállalatok kockázatelemzésének és a többi illetékes felügyeleti hatóság véleményének figyelembevételével a Felügyelet hozza meg.

A Felügyelet a határozatot megküldi a másik tagállami hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóságoknak és az EU-szintű hitelintézeti anyavállalatnak vagy az EU-szintű pénzügyi holding társaság anyavállalatnak. A Felügyelet a határozatot évente, vagy ha a leányvállalat felügyeletéért felelős illetékes hatóság a pótlólagos tőkekövetelmény előírására vonatkozóan írásban, indokolt esetben kérelmezi, aktualizálja. Az utóbbi esetben az aktualizálás kétoldalián is történhet.

Ha nem a Felügyelet a konszolidáló felügyeleti hatóság, a csoport szavatolótőkéjére és pótlólagos tőkekövetelményére vonatkozó másik tagállam hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatósága (konszolidáló felügyelet) által hozott határozat Magyarországon közvetlenül alkalmazandó és végrehajtható. A Felügyelet a konszolidáló felügyelet által hozott határozatának tényét magyar nyelven a honlapján közzéteszi. A Felügyelet hatáskörébe tartozó szervezet tekintetében a csoport szavatolótőkéjére és pótlólagos tőkekövetelményére vonatkozó másik tagállami hatáskörrel rendelkező felügyeleti hatóság által hozott határozatban foglaltak végrehajtására, teljesítésének ellenőrzésére, az ellenőrzés alapján hozható intézkedésre a Felügyelet által hozott határozatokra vonatkozó magyar jogszabályok alkalmazandóak.

⁷ „Guidelines for Joint Assessment of the elements covered by the supervisory review and evaluation process (SREP) and the joint decision regarding the capital adequacy of cross border groups” CP 39 Chapter 4.

Ha nem a Felügyelet a konszolidáló hatóság és a hatóságok négy hónapon belül nem döntenek együttesen a csoport szavatoló tőkéjéről és pótlólagos tőkekövetelményéről a Felügyelet határoz a hazai intézmény pótlólagos tőkekövetelményéről.”